מכבי
בריאות זה הכול

"איכות תחת אש" - השפעת מצב לחימה על ביצועים קליניים ודפוסי פנייה במוקד אחיות מקוון

סטלה רשקוביץ, תחיה זיסר, רויטל לנציאנו, בסאם שיבלי ליגל כהן

רקע

מוקד אחיות מקוון מהווה צומת מרכזי ברצף הטיפול בקהילה. מצבי חירום ולחימה מתמשכים משפיעים באופן ישיר על הנגישות לשירותים רפואיים ועל סוג המענה הנדרש מצוות האחיות. הבנת השינויים בדפוסי הפנייה בזמן מלחמה חיונית לשיפור איכות הטיפול, התאמת משאבי המוקד והבטחת רצף טיפולי בטוח גם בתנאי אי-ודאות.

מטרה

בחינת השפעת מצב הלחימה על היקפי הפעילות והמאפיינים הקליניים והדמוגרפיים של הפניות למוקד האחיות המקוון, תוך השוואה בין תקופת שגרה (מרץ 2025) לתקופת לחימה (מרץ 2026)

שיטות

מחקר רטרוספקטיבי השוואתי שבוחן את ביצועי המוקד בשתי תקופות זמן מקבילות:

מרץ 2025 (שגרה): ללא אירועי לחימה.
מרץ 2026 (חירום): חודש של לחימה.
הנתונים נותחו לפי מספר הפניות הכולל, סיבות פנייה עיקריות (פרוטוקולים קליניים), ומאפיינים דמוגרפיים (גיל, אזור גאוגרפי) הבדלים בין התקופות נמצאו מובהקים סטטיסטית ($p<0.001$).

תוצאות

היקפי פניות: נצפתה ירידה של כ־11.6% בסך הפניות למוקד. במרץ 2025 התקבלו 64,961 פניות, לעומת 57,392 פניות במרץ 2026.

מאפיינים דמוגרפיים: נרשמה עלייה בגיל הממוצע של הפונים (32.4 לעומת 34.9 שנים).
בנוסף, נצפתה ירידה בשיעור פניות ילדים (<18) מ־9.2% ל־6.8% (ירידה של כ־26%)

אזור גאוגרפי: התפלגות הפניות לפי מחוזות נותרה דומה ברובה, עם שינויים קלים:
עלייה קלה באזור המרכז (24.4% ל־25.3%) לצד ירידה באזור השרון (21.5% ל־20.1%).

שינוי בסיבות הפנייה: במרץ 2025, 4.6% מהפניות היו עקב חום בילדים ו־3.0% עקב חבלות גפיים.
במרץ 2026, 2.4% מהפניות היו עקב חום בילדים ו־5.4% עקב חבלות גפיים.
נמצא כי שיעור הפניות עקב חום בילדים ירד באופן מובהק סטטיסטית ($p<0.001$), בעוד ששיעור הפניות עקב חבלות גפיים עלה באופן מובהק סטטיסטית ($p<0.001$).

מסקנות והמלצות

שינוי התנהגותי-קליני: נמצא שינוי מובהק בפרופיל הפונים – ירידה בפניות ילדים ועלייה בגיל הממוצע, לצד מעבר מפניות שגרה לפניות הקשורות לחבלות ולמצבי סטרס.

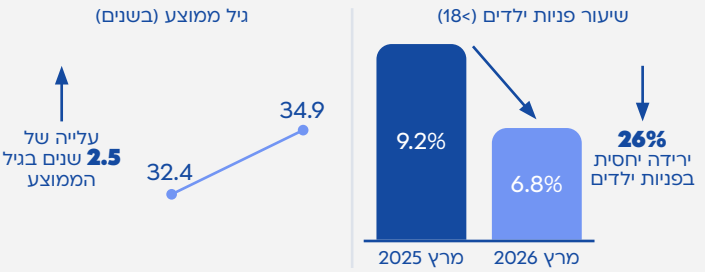
השפעה ישירה של הלחימה: העלייה בחבלות גפיים מוסברת מהשפעות המלחמה (ריצה למרחבים מוגנים, נפילות ופציעות משניות).הירידה בזיהומים נובעת מצמצום המגע החברתי וסגירת מסגרות.

תיעדוף וסינון פניות: הירידה בהיקף הפניות מעידה על סינון עצמי של המטופלים ופנייה בעיקר במקרים משמעותיים יותר.

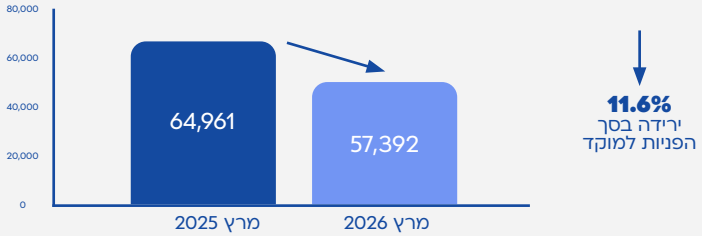
התחזקות תפקיד המוקד: מוקד האחיות מהווה גורם מרכזי בניהול סיכונים רפואיים ובהכוונת המטופלים, ומשמש חלופה משמעותית לשירותים פרונטליים בזמן חירום.

השוואה בין מרץ 2025 (חודש ללא לחימה) למרץ 2026 (חודש לחימה)

מאפיינים דמוגרפיים

היקף הפניות למוקד

שינוי בתמהיל סיבות הפניה

